

Barevný svět černobílé fotografie

Michal Neoral

24. května 2016

Oslovuje vás spíše barevná nebo černobílá fotografie? V dnešním světě barevných, mnoha megapixelových fotoaparátů je až s podivem, že spousta lidí rádo fotí své výtvořky černobíle. Patřím mezi ně.

Proč vůbec černobílá fotografie? Není to už přežitek? Co je na těchto fotografiích tak magického? Já fotím raději černobíle z následujících několika důvodů.

Převodem nebo focením do černobílé samozřejmě zmizí barvy. To ovšem nelze pokládat za výhodu. Výhodou je, že spolu s barvami zmizí hlavně jejich rozdíly. Již nebude podstatné, jestli za fotografovaným předmětem nebo osobou jsou různobarevné automobily nebo jinak výrazné pozadí. Fotografie převedeme do černobílé, barevné kontrasty v pozadí jsou tu tam. Pozadí se sjednotí a objekt zájmu se tím zvýrazní. Stejným způsobem dojde na fotografii i ke zdůraznění emocí. Nikde nebude křičet žádná výrazná barva, která by na sebe vztáhla pozornost. Emoce, které od fotografie očekáváme, budou mít více prostoru nás oslovit.

V černobílé fotografii se rozdíly jen neztrácí. Naopak. V případě viditelných struktur nebo vzorů dojde k jejich velkému zvýraznění, ať už se jedná o proužkované kalhoty nebo stěnu z pohledového betonu. Černobílá dodá takovéto fotografii mnohem vyšší kontrast.

Denní doba již nebude nepřítelem. Pořád sice bude platit, že nejlepších výsledků dosáhneme ráno nebo večer během „zlaté hodinky“¹ nebo „modré hodinky“², světlo v ostatních částech dne již však nebude činit takový problém. Velké kontrasty mezi světlem a stíny, které by působily nehezky v barevné fotografii, v černobílé nevadí, dokonce mohou někdy působit velmi líbivě.

Černobílá fotografie minimalizuje rozdíly mezi světelnými zdroji. Respektive minimalizuje rozdíly mezi jejich barevností. I pro zkušeného fotografa může být oříškem zkombinovat osvětlení různých teplot na obličejích fotografované osoby. Stejným způsobem minimalizuje i rozdíly v tónech pleti. Na líčení osob pro černobílou fotografii tedy nemusí být brán takový důraz. S tímto bodem souvisí i nastavování barev pro získání přirozeného odstínu pleti. Lidské oko je poměrně citlivé na lidskou pleť, na její barvu. I sebemenší odchylky od „správné“ barvy pleti v nás mohou vyvolat špatné pocity. Paradoxně je černobílá fotografie zcela mimo odstíny lidské pleti, ale nepříjemné pocity v nás nevyvolává.

Pro mě nejpodstatnějším důvodem, proč fotit do černobílé, je zvýraznění krásy. Především krásy ženského těla. V tomto bodě se spojí všechny výše vyjmenované důvody focení do černobílé. Zároveň se k nim přidá i další vlastnost černobílé fotografie. Tou je schopnost ladně vykreslit křivky lidského těla. Jen považte v jakém zastoupení je černobílá fotografie u žánrů jako je glamour nebo akt. Černobílé snímky dodávají těmto tématům zcela jinou atmosféru než barevné.

Proč tedy vůbec fotit barevně a nekoupit si rovnou černobílý fotoaparát? Ryze černobílé fotoaparáty a kamery se sice stále ještě využívají, v drtivé většině se však jedná o průmyslové přístroje (ať už jako bezpečnostní kamery nebo senzory) nebo o přístroje pro pořizování záběrů v extrémních podmínkách (např. vysokorychlostní kamery). Přístroje, které by byly určeny jako

¹bývá nazývána hodina po svítání, resp. hodina před soumrakem

²časové období kolem svítání a soumraku

umělecké, dokumentární nebo pro osobní použití, se již výhradně dělají barevné a to včetně těch nejlevnějších. Přesto i v dnešní době vnikají monochromatické fotoaparáty k běžným účelům. Nejedná se ovšem o žádné entry levely³. První, kdo, v roce 2012, představil full-frame⁴ fotoaparát s černobílým čipem, nebyl nikdo jiný než Leica [1]. Tyto fotoaparáty jsou skutečným skvostem. Díky chybějícím barevným filtrům před jednotlivými obrazovými body, je čip citlivější a přístroj je schopen přirozeně pojmout více světla. Zároveň je jeho obraz neobyčejně ostrý, jelikož nedochází k žádnému demosaicingu⁵ a jasové hodnoty odpovídají jednotlivým obrazovým bodům [1]. Vysoké obrazové kvalitě je ovšem podřízena i cena, která násobky převyšuje ceny profesionálních zrcadlovek.

Již téměř veškeré dnešní fotoaparáty umožňují fotografie ukládat jako černobílé. Tuto možnost však nedoporučuji. Alespoň ne přímé ukládání do JPEG⁶ formátu, což nelze doporučit ani obecně. Nejlepší možností černobílého fotografování, na běžných barevných fotoaparátech, je ukládání barevných fotografií do RAW⁷. Převod na černobílou fotografii se provede až v editoru. Toto řešení poskytuje mnoho výhod. Tou nejzákladnější, týkající se černobílé fotografie, je možnost simulace barevných filtrů, případně simulace podání jasu starých filmů. Ještě teď si vybavuji fotografické vybavení dědečka, který měl pro každý typ fotografie barevný filtr. Žlutý na portréty, zelený na krajinky, červený na architekturu atd. [2]. Tyto postupy již nemusíme aplikovat a můžeme využívat výhody jaké nám poskytují moderní digitální fotoaparáty. Během focení využívám osobně ještě jeden trik. Fotím do RAW, ale se zapnutým černobílým filtrem. V postprodukci si stále mohu vybrat, že chci exportovat fotografii barevně, ale na obrazovce se zobrazuje černobíle. To mi dává během focení několik výhod. Krom výše uvedených důvodů, je pro mě snadnější nastavit vhodnou expozici a zároveň, díky absenci barev, lépe vnímat celou kompozici snímku. Myslím, že od té doby, co aplikuji tento postup, získávám lepší výsledky, nejen v černobílé fotografii.

Samozřejmě nechci nikoho nabádat k tomu, aby přestal jednou pro vždy fotit barevné fotografie. Některé věci nelze vyjádřit tak dobře černobíle jako barevně. Běžná barevná fotografie může být i líbivější než černobílá, protože ve fotografii nic nemusí být špatně a pravidla jsou od toho, aby se porušovala. Nicméně doufám, že po přečtení této práce přibude fotografů, kteří alespoň zváží možnosti černobílé fotografie.

Reference

- [1] “Leica m monochrom,” <https://en.leica-camera.com/Photography/Leica-M/LEICA-M-MONOCROM2>, 2016, Online dostupné: 23. května 2016.
- [2] “Barevný filtr,” https://cs.wikipedia.org/wiki/Barevn%C3%BD_filtr, 2015, Online dostupné: 24. května 2016.

³levnější typy fotoaparátů, určené začínajícím fotografům

⁴velikost čipu odpovídající standardnímu kinofilmovému políčku 36x24mm

⁵proces při kterém jsou data z čipu převedeny na barevný obraz

⁶standardní kompresní formát pro fotografie

⁷třída souborů obsahující minimálně zpracované data